

IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2021/946

(2021. gada 3. jūnijs)

par kopīgu Savienības rīkkopu koordinētai pieejai Eiropas digitālās identitātes satvaram

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Covid-19 pandēmija vienā gadā ir radikāli mainījusi digitalizācijas lomu un būtiskumu mūsu sabiedrībā un tautsaimniecībā un to paātrinājusi. Reaģējot uz pakalpojumu pieaugošo digitalizāciju, ir radikāli pieaudzis lietotāju un uzņēmumu pieprasījums pēc līdzekļiem identifikācijai un autentifikācijai tiešsaistē, kā arī līdzekļiem, lai drošā veidā un ar augstu datu aizsardzības līmeni digitāli apmainītos ar informāciju saistībā ar identitāti, atribūtiem vai kvalifikācijām.
- (2) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 910/2014 ⁽¹⁾ (“eIDAS regula”) mērķis ir nodrošināt valdības elektroniskās identifikācijas (“eID”) pārrobežu atzīšanu, lai piekļūtu sabiedriskajiem pakalpojumiem un izveidotu pārrobežu mērogā atzītu uzticamības pakalpojumu Savienības tirgu ar tādu pašu juridisko statusu kā tradicionāliem līdzvērtīgiem papīra formāta procesiem.
- (3) Eiropadome 2020. gada 1.–2. oktobra secinājumos aicināja Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu izstrādāt ES mēroga satvaru drošai publiskai elektroniskai identifikācijai, tostarp sadarbībai digitālajiem parakstiem, lai nodrošinātu cilvēkiem kontroli pār savu tiešsaistes identitāti un datiem, kā arī ļautu piekļūt publiskiem, privātiem un pārrobežu digitālajiem pakalpojumiem.
- (4) Komisijas paziņojumā “Digitālais kompass līdz 2030. gadam – Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā” ⁽²⁾ ir izvirzīts mērķis, ka līdz 2030. gadam Savienībai un tās iedzīvotājiem būtu jāgūst labums no uzticamas, lietotāju kontrolētas identitātes plašas ieviešanas, ļaujot katram lietotājam kontrolēt savu tiešsaistes mijiedarbību un klātbūtni.
- (5) Komisija ir pieņēmusi priekšlikumu grozīt eIDAS regulu ⁽³⁾. Priekšlikumā ierosināts Eiropas digitālās identitātes satvars, kas lietotājiem piedāvātu pašnoteiktus personīgos digitālos makus, kas ļautu lietotājiem pilnībā kontrolēt drošu un vieglu piekļuvi dažādiem – gan publiskiem, gan privātiem – pakalpojumiem. Turklāt ar to izveido jaunu kvalificētu uzticamības pakalpojumu atribūtu apliecināšanai attiecībā uz informāciju, kas saistīta ar identitāti, piemēram, adresēm, vecumu, dzimumu, civiltātvokli, ģimenes sastāvu, valstspiederību, izglītības un profesionālajām kvalifikācijām un akadēmiskajiem grādiem, licencēm, citām atļaujām un maksājumu datiem, ko var piedāvāt, koplietot un ar ko var apmainīties pāri robežām, garantējot pilnīgu drošību, datu aizsardzību un nodrošinot juridisku spēku pāri robežām.
- (6) Ņemot vērā digitalizācijas paātrināšanos, dalībvalstis ir izvērkušas vai izstrādā nacionālās elektroniskās identitātes sistēmas, tostarp digitālos makus un valstu uzticamības sistēmas atribūtu un akreditācijas datu integrēšanai. Privātā sektora dalībnieki gatavo vai arī jau izvērš citus risinājumus.
- (7) Atšķirīgu nacionālo risinājumu izstrāde rada sadrumstalotību un liedz iedzīvotājiem un uzņēmumiem izmantot vienotā tirgus priekšrocības, jo nav iespējams izmantot drošas, ērtas un vienotas identifikācijas sistēmas visā Savienībā, lai piekļūtu gan publiskajiem, gan privātajiem pakalpojumiem.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 910/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK (OV L 257, 28.8.2014., 73. lpp.).

⁽²⁾ COM(2021) 118 final.

⁽³⁾ COM(2021) 281 final.

- (8) Lai atbalstītu Eiropas uzņēmumu konkurētspēju, tiešsaistes pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējai paļauties uz visā Savienībā atzītiem digitālās identitātes risinājumiem neatkarīgi no dalībvalsts, kurā tie izdoti, tādējādi gūstot labumu no saskaņotas Eiropas pieejas attiecībā uz uzticēšanos, drošību un sadarbību. Gan lietotājiem, gan pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējai gūt labumu no tā paša juridiskā spēka, kas piemīt visā Savienībā derīgiem atribūtiem elektroniskiem apliecinājumiem.
- (9) Lai izvairītos no sadrumstalotības un šķēršļiem, ko rada atšķirīgi standarti, un lai nodrošinātu tādu koordinētu procesu, kas neapdraud topošā Eiropas digitālās identitātes satvara īstenošanu, ir nepieciešams process cieši un strukturētai sadarbībai starp Komisiju, dalībvalstīm un privāto sektoru.
- (10) Lai paātrinātu virzību uz šā mērķa sasniegšanu, dalībvalstīm būtu jāpastiprina sadarbība un jāapzina rīkkopa Eiropas digitālās identitātes satvaram. Rīkkopai būtu jānovēd pie tehniskās arhitektūras un atsauces sistēmas, kopīgu standartu un tehnisko atsauču kopuma, kā arī paraugprakses un vadlīnijām, kas būtu pamats Eiropas digitālās identitātes satvara īstenošanai. Lai nodrošinātu saskaņotu pieeju elektroniskajai identitātei atbilstoši iedzīvotāju un uzņēmumu, tostarp personu ar invaliditāti, vēlmēm, sadarbība būtu jāsāk nekavējoties paralēli un pilnībā ievērojot likumdošanas procesu un saskaņā ar tā iznākumu.
- (11) Ar šo ieteikumu izveido strukturētu procesu sadarbībai starp dalībvalstīm, Komisiju un, attiecīgā gadījumā, privātā sektora dalībniekiem, lai izstrādātu rīkkopu.
- (12) Rīkkopai būtu jāaptver četras transversālas dimensijas, proti, identitātes atribūtu nodrošināšana un apmaiņa, Eiropas digitālās identitātes maku funkcionalitāte un drošums, paļaušanās uz Eiropas digitālās identitātes maku, tostarp identitātes salīdzināšana, un pārvaldība. Rīkkopai būtu jāatbilst prasībām, kas izklāstītas priekšlikumā par Eiropas digitālās identitātes satvaru. Tā pēc vajadzības būtu jāatjaunina, ņemot vērā likumdošanas procesa iznākumu.
- (13) Dalībvalstu sadarbība ir vajadzīga, lai apmainītos ar paraugpraksi un izstrādātu vadlīnijas jomās, kurās saskaņošana nav nepieciešama, bet prakses saskaņošana palīdzētu dalībvalstīm īstenot Eiropas digitālās identitātes satvaru.
- (14) Šā ieteikuma īstenošanas nolūkā par galveno starpnieku nosaka *eIDAS* ekspertu grupu.
- (15) Atribūtu katalogi un atribūtu apliecināšanas shēmas jau ir izveidotas citās jomās, piemēram, Vienotās digitālās vārtejas regulas vienreizējai tehniskajai sistēmai vai citām datu apmaiņas iniciatīvām Eiropas līmenī. Lai nodrošinātu sadarbību, būtu jāapsver šā darba saskaņošana un atkārtota izmantošana, ņemot vērā arī Eiropas sadarbības satvara principus.
- (16) Vajadzības gadījumā būtu atkārtoti jāizmanto spēkā esošie starptautiskie un Eiropas standarti un tehniskās specifikācijas un būtu jāveic Eiropas identitātes digitālā maku satvara un saistīto komponentu izmēģinājuma projekti un īstenošanas testi, lai veicinātu izvēršanu, ieviešanu un sadarbību,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. MĒRĶI UN DEFINĪCIJAS

1. Dalībvalstīm tiek ieteikts strādāt pie rīkkopas izstrādes, lai atbalstītu Eiropas digitālās identitātes satvara īstenošanu, cieši sadarbojoties ar Komisiju un attiecīgā gadījumā citām iesaistītājām publiskā un privātā sektora pusēm. Jo īpaši dalībvalstīm tiek ieteikts cieši sadarboties, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu noteikt šādus elementus kā daļu no rīkkopas:
  - a) tehniskā arhitektūra un atsauces sistēma, kas nosaka Eiropas digitālās identitātes satvara darbību saskaņā ar *eIDAS* regulu, ņemot vērā Komisijas priekšlikumu par Eiropas digitālās identitātes sistēmu;

- b) kopīgi standarti un tehniskās specifikācijas, kā minēts 3.punkta 2. apakšpunktā;
- c) kopīgas vadlīnijas un paraugprakse jomās, kurās prakses saskaņošana atbalstīs Eiropas digitālās identitātes satvara netraucēta darbību, kā minēts šā ieteikuma 3. punkta 3. apakšpunktā.

2. Šajā ieteikumā piemēro definīcijas, kas noteiktas Komisijas priekšlikumā par Eiropas digitālās identitātes satvaru.

2. RĪKKOPAS IZSTRĀDES PROCESS

1. Dalībvalstīm tiek ieteikts īstenot šo ieteikumu ar eIDAS ekspertu grupas starpniecību. Piemēro minētās ekspertu grupas vispārējo reglamentu.
2. Vajadzības gadījumā notiks apspriešanās ar standartizācijas iestādēm, attiecīgajām privātā un publiskā sektora ieinteresētajām personām un ārējiem ekspertiem un to iesaiste procesā.
3. Ir paredzēts šāds šā ieteikuma īstenošanas grafiks:
  - a) līdz 2021. gada septembrim – vienošanās par procesu un darba procedūrām, datu vākšanas no dalībvalstīm uzsākšana un tehniskās arhitektūras strukturējuma apspriešana;
  - b) līdz 2021. gada decembrim – vienošanās par tehniskās arhitektūras strukturējumu;
  - c) līdz 2022. gada jūnijam – apzināt konkrētu tehnisko arhitektūru, standartus un atsauces, pamatnostādnes un paraugpraksi attiecībā uz:
    - 1) identitātes atribūtu nodrošināšanu un apmaiņu;
    - 2) Eiropas digitālās identitātes maku funkcionalitāti un drošumu;
    - 3) paļaušanos uz Eiropas digitālās identitātes makiem, tostarp identitātes salīdzināšanu;
    - 4) pārvaldību;
  - d) līdz 2022. gada 30. septembrim – ciešā sadarbībā ar Komisiju vienošanās starp dalībvalstīm par rīkkopu Eiropas digitālās identitātes satvara īstenošanai, ietverot visaptverošu tehnisko arhitektūru un atsauces sistēmu, kopīgu standartus un tehniskās atsauces, vadlīnijas un paraugpraksi;
  - e) līdz 2022. gada 30. oktobrim – Komisija publicē rīkkopu.
4. Neatkarīgi no 4. punkta "Pārskatīšana" dalībvalstīm un citām iesaistītajām pusēm tiek ieteikts pēc publicēšanas rīkkopu īstenot īstenošanas testu un izmēģinājuma projektu veidā.

3. SADARBĪBA SAVIENĪBAS LĪMENĪ, LAI IZSTRĀDĀTU RĪKKOPU EIROPAS DIGITĀLĀS IDENTITĀTES SATVARA ĪSTENOŠANAS ATBALSTAM

Rīkkopas saturs

1. Lai veicinātu Eiropas digitālās identitātes satvara īstenošanu, dalībvalstīm tiek ieteikts sadarboties, lai izveidotu rīkkopu, ietverot visaptverošu tehnisko arhitektūru un atsauces sistēmu, kopīgu standartu kopumu un tehniskās atsauces, kā arī vadlīniju kopumu un paraugpraksi aprakstus. Rīkkopas tvērumam vajadzētu būt vismaz tādam, lai aptvertu visus Eiropas digitālās identitātes maku funkcionalitātes aspektus un visus kvalificētu uzticamības pakalpojumu atribūtu apliecināšanai aspektus, kā ierosināts Komisijas priekšlikumā par Eiropas digitālās identitātes satvaru. Saturam būtu jāattīstās paralēli Eiropas digitālās identitātes satvara apspriešanas iznākumam un pieņemšanas procesam un jāatspoguļo tie.

Kopīgi standarti un tehniskās atsauces

2. Dalībvalstīm tiek ieteikts apzināt kopīgus standartus un tehniskās atsauces jo īpaši šādās jomās: funkcionalitāte Eiropas Digitālās identitātes maku lietotājiem, tostarp parakstīšana ar kvalificētiem elektroniskajiem parakstiem, saskarnes un protokoli, apliecinājuma līmenis, atkarīgo pušu paziņošana un to autentiskuma verificācija, atribūtu elektronisks apliecinājums, mehānismi atribūtu elektronisku apliecinājumu derīguma verificēšanai un saistītie personu identifikācijas dati, sertifikācija, Eiropas Digitālās identitātes maku saraksta publicēšana, drošības pārkāpumu paziņošana, identitātes un atribūtu verificācija, ko veic kvalificēti atribūtu elektroniska apliecinājuma uzticamības nodrošinātāji, identitātes salīdzināšana, atribūtu minimuma saraksts no autentiskiem avotiem, piemēram, adreses, vecums, dzimums, civiltātvoklis, ģimenes sastāvs, valstspiederība, izglītības un profesionālās kvalifikācijas, akadēmiskie grādi un licences, citas atļaujas un maksājumu dati, atribūtu un shēmu katalogi atribūtu apliecināšanai un atribūtu kvalificētu elektronisko apliecinājumu verificācijas procedūrām, sadarbība un pārvaldība.

Vadlīnijas, paraugprakse un sadarbība

3. Dalībvalstīm tiek ieteikts apzināt vadlīnijas un paraugpraksi jo īpaši šādās jomās: uzņēmējdarbības modeļi un maksu struktūra, atribūtu verificācija attiecībā pret autentiskiem avotiem, tostarp izmantojot norīkotus starpniekus.

4. PĀRSKATĪŠANA

Pēc tam, kad būs pieņemts tiesību akta priekšlikums par Eiropas digitālās identitātes satvaru, dalībvalstīm tiek ieteikts sadarboties, lai atjauninātu no šā ieteikuma izrietošos nodevumus, ņemot vērā tiesību akta galīgo tekstu.

Briselē, 2021. gada 3. jūnijā

*Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Thierry BRETON*
